

S. S. Kyrylyuk, A. V. Borshchevska
 SCHOOL EXCLUSION: THE MODERN CONTEXT
 Danylo Halytsky Lviv National Medical University,
 The Postgraduate Department of Psychiatry and Psychotherapy, Lviv, Ukraine
 dr_kyrylyuk@ukr.net

Background. Modern pupils are constantly in a state of neuroemotion tension. This reduces the overall resistance of the body and promotes school exclusion.

Objective. Explore the modern context of the problems of school failure, features to Ukrainian realities and generalize the system of factors that lead to violations of school adaptation.

Materials and methods. Scientific materials used in the process of writing theses, scientific publications domestic and foreign authors, personal observation results, news media reports. The methods by which the materials were processed, compared, scientific generalizations, heuristics, observation.

Results. The term of «school failure» is used as an «umbrella» and brings together 13 categories of violations. To achieve real success we should develop those skills that are not available for robots: creativity, imagination, initiative and leadership. We are moving in intellectual-creative age of wisdom. In consultation with school address family problems should be, above all, to deploy the strategy, «you can do for your child?»

Conclusions. Steps up to the full integrated development of a child are a sense of family that they are not the «lonely island» in the world; teaching parents about the importance of the discovery of talents and resources of the child, finding ways to implement them; continued support for dialogue with the child, analyze the causes of problems and help overcome them; dosing studies, preventing «school toxicosis»; help your child to evaluate their own progress and achievement, which are not «bind» to the school evaluation; supporting an attitude to school and respect for teachers.

Keywords: school failure/exclusion, neurological and psychological deficits, relationships, «school toxicosis».

УДК 616.89-008.442-008.12:340.63

О. А. Козерацька

СУДОВО-ПСИХІАТРИЧНА ОЦІНКА ОСІБ, ЯКІ СКОЇЛИ ПРАВОПОРУШЕННЯ НА СЕКСУАЛЬНОМУ ПІДГРУНТІ

Національна медична академія післядипломної освіти імені П. Л. Шупика, м. Київ

Київський міський Центр судово-психіатричної експертизи, м. Київ

elen_ko@voliacable.com

Актуальність. В останні роки в Україні та світі спостерігається невтішна тенденція до зростання злочинності на сексуальному ґрунті. За даними МВС (2015 р.), у місцях позбавлення волі за скоєння сексуальних правопорушень відбувають покарання 22 % загальної кількості засуджених та більше третини з них – повторно, що свідчить про недостатність профілактики цього виду правопорушень. Останнє підтверджується тим, що, згідно з опублікованими даними (2015 р.), кількість тільки зафіксованих сексуальних деліктів за період 2010–2015 рр. зростає удвічі. Відомо також, що у 72 % осіб, що скоїли зґвалтування, діагностують ті чи інші психічні аномалії. Сексуальне насильство полягає в спричиненні не тільки фізичного, а й психічного страждання потерпілим.

До останнього часу не розроблено чітких критеріїв судово-психіатричної оцінки психічних розладів у осіб, які скоїли сексуальні правопорушення, зокрема критеріїв «обмеженої осудності». Не завжди враховується той факт, що сексуальна поведінка є результатом інтеграції соціальних, психологічних, соціально-психологічних, біологічних факторів та сексуальний делікт, який є одним з видів порушення поведінки, також відображає різні рівні взаємодії особистості та середовища.

З огляду на вказане, комплексне дослідження осіб, об'єднаних загальною ознакою – наявністю елемента агресії в структурі сексуальної протиправної поведінки, є актуальним та своєчасним для виявлення чітких критеріїв оцінки їх психічного стану. Це може посприяти в розкритті механізмів суспільно-небезпечних дій (СНД), а також уточненню шляхів профілактики повторних СНД.

Мета роботи – на основі дослідження клініко-патопсихологічних, соціально-демографічних закономірностей перебігу психічних розладів, застосовуючи метод ситуаційного аналізу, розробити критерії судово-психіатричної оцінки з виділенням групи «обмежено осудних», та критерії призначення примусових заходів медичного характеру.

Матеріали та методи. Для досягнення мети обстеження використовували наступні методи: інформаційно-аналітичний, клініко-психопатологічний, соціально-демографічний, експериментально-психологічний, метод ситуаційного аналізу, експертний, статистичний.

Автором було проаналізовано 90 випадків судово-психіатричних експертиз відносно підекспертних, які скоїли правопорушення на сексуальному ґрунті та проходили судово-психіатричну експертизу в Київському міському центрі судово-психіатричної експертизи з 2011 по 2015 роки (5 років).

Результати. З метою визначення взаємозв'язку між ступенем порушення можливості усвідомлювати свої дії та керувати ними та вирішенню експертних питань усі спостереження були поділені на 2 групи порівняння: 1 група – 88 спостережень: підекспертні, визнані осудними; 2 група – 2 спостереження: підекспертні, визнані неосудними. З 1 групи – «осудних» – емпірично була виділена 3 група – «обмежено осудних» – 18 спостережень. Ця група була сформована штучно, виходячи з концепції «обмеженої осудності».

Ця концепція базується на системному підході до поняття «обмежена осудність», який розроблявся в українській судовій психіатрії В. Б. Первомайським, та методологічній позиції «особистість-діяльність» Ф. В. Кондратьєва. Віт-

чизняна концепція обмеженої осудності базується на доведеній позиції нерозривної генетичної єдності свідомості і діяльності. Відповідно до цього, будь-який психічний розлад проявляється через діяльність особи в мікро- та макросоціумі, де лишаються відповідні відбитки. Дослідження соціуму, або кримінальної ситуації у нашому випадку, стає таким чином обов'язковим. Ступінь тяжкості психічного розладу встановлюється через відображення його в певних елементах кримінальної дії.

Серед досліджених переважали ($p < 0,0001$) чоловіки – 96,7 % (87 спостережень), жінки склали 3,3 % (3 спостереження). Середній вік досліджених – (35,6±2) р.

З наведених даних свідчить, що частіше до кримінальної відповідальності притягувалися особи віком 20–29 років – 38,9 % досліджених, на другому місці за частотою – особи віком 30–39 років – 34,5 % досліджених, на третьому місці особи віком 40–49 років – 17,8 %. Серед відібраних підекспертних переважали особи з середньою спеціальною освітою – 33,3 % (30 випадків), на другому та третьому місцях відповідно особи з неповною середньою – 25,6 % (23 випадки) та із середньою освітою – 22,2 % (20 випадків), особи з вищою освітою склали лише 13,3 % (12 випадків).

Серед дослідженого контингенту переважали неодружені особи – 46,7 % (42 випадки). У групі осудних достовірно ($p \leq 0,05$), порівняно з іншими групами, переважали розлучені – 50 %.

За характером СНД в 50 % було скоєно згвалтування, в 45 % – розбещення та сексуальний контакт з малолітніми, в 5 % – інші злочини проти статевої недоторканності.

За особливостями реалізації СНД підекспертні розподілялися наступним чином: в 74,4 % випадків обвинувачені на період скоєння інкримінованих діянь перебували в тверезому стані, в 25,6 % випадків – в стані алкогольного сп'яніння. В 93,3 % (84 випадки) кримінальні дії було скоєно одноосібно, в 6,7 % (6 випадків) – у групі.

У 57,8 % (61 випадок) спостерігалася ситуаційне вирішення СНД, в 42,2 % (29 випадків) – СНД було сплановане заздалегідь.

В групі «обмежено осудних», порівняно з групою «осудних», достовірно переважали підекспертні, у яких спостерігалася психопатологічна мотивація – порушення сексуального потягу у вигляді парафілії – агресивно-насильницька, яка поєднувалася з задоволенням викривленого сексуального потягу ($p < 0,002$). У групі «осудних», порівняно з групою «обмежено осудних», достовірно переважали підекспертні з корисливою ($p < 0,001$), агресивною ($p < 0,002$), корисливо-насильницькою ($p < 0,02$) мотивацією.

У групі «обмежено осудних» за діагнозом – в 62,2 % (11 випадків) спостерігалася резидуально-органічне ураження головного мозку з емоційно-вольовими порушеннями, що поєднувалося з викривленим сексуальним потягом (педофілія, раптофілія, ексгібіціонізм, садизм), що достовірно переважало ($p < 0,0001$) даний показник в групі «неосудних», та в 27,8 % (5 випадків) було встановлено діагноз розладу особистості (психопатія), що поєднувався з викривленим сексуальним потягом (педофілія, раптофілія, ексгібіціонізм, садизм), що достовірно переважало ($p < 0,0001$) відповідний показник у групах «неосудних» та «осудних» ($p < 0,02$), в 10 % – (2 випадки) – спостерігалася олігофренія легкого ступеня з емоційно-вольовими порушеннями, яка поєднувалася з викривленим сексуальним потягом (педофілія, раптофілія, геронтофілія, садизм).

Висновки. Вищезазначені соціально-демографічні та клінічні особливості, виявлені при даному науковому дослідженні, можуть бути використані для визначення критеріїв «обмеженої осудності» при судово-психіатричній оцінці осіб, які скоїли кримінальні правопорушення на сексуальному ґрунті.

Ключові слова: судово-психіатрична оцінка, «осудність – обмежена осудність» – «неосудність», сексуальні злочини, розлади сексуального потягу.

O. A. Kozeratska

FORENSIC PSYCHIATRIC EXAMINATION OF THE PERPETRATORS OF SEXUAL CRIMES

Shupyk National Medical Academy of Postgraduate Education,

Kyiv City Center of Forensic psychiatric Examination, Kyiv, Ukraine

elen_ko@voliacable.com

Background. In recent years in Ukraine and in the world there is a disappointing trend towards rising crime on sexual grounds. According to the Ministry of Internal Affairs (2015) in prison for committing sexual offenses serve their sentences 22% of all prisoners and more than 1/3 of them - done it again. This is indicating a lack of prevention of this type of offense.

Objective – based clinical research pathopsychological, socio-demographic regularities of mental disorders, using the method of situational analysis, to develop criteria for forensic psychiatric examination of groups of «diminished responsibility» and the criteria for the appointment of compulsory medical measures.

Materials and methods. The author analyzed 90 cases of forensic psychiatry examination to the subject who committed the offense on sexual background and passed forensic psychiatric examination in the Kyiv City Center of Forensic psychiatric Examination from 2011 to 2015 (5 years). We used the following methods: information-analytical, clinical psychopathology, social, demographic, experimental psychological method of situational analysis, expert statistical.

Results. Among surveyed persons men were 96.7 % (87 cases), 3.3 % of women (3 cases). The average age of the surveyed – (35,6±2). More attracted to criminal responsibility were persons aged 20–29 (38.9 % surveyed), followed by frequency – those aged 30–39 (34.5 % surveyed), in third place – people aged 40–49 (17.8 %). 33.3 % of persons (30 cases) have specialized secondary education, 25.6 % (23 cases) – incomplete secondary education, 22.2 % (20 cases) – secondary education, persons with higher education accounted for only 13.3 % (12 cases). Among the studied contingent dominated the single persons – 46.7 % (42 cases). In the group of legally responsible reliably ($p \leq 0,05$), compared with other groups, dominated divorced persons – 50 %. The type of socially dangerous actions (SDA): in 50 % was committed rape, 45 % – abuse and sexual contact with minors, 5 % – other crimes against sexual integrity. The peculiarities of the implementation of the subject SDA distributed as follows: 74.4 % of cases in the period the accused commit the alleged acts were in a sober state, in 25.6 % of cases – drunk. In 93.3 % (84 cases) criminal acts were committed alone, in 6.7 % (6 cases) – in group. In 57.8 % (61 cases) was observed situational solving of SDA, 42.2 % (29 cases) – SDA was planned in advance. In group «diminished responsibility» reliably dominated persons with psychotic motivation (violation of sexual desire in the form of paraphilia – aggressive and violent, which combined with the pleasure distorted sexual desire ($p < 0,002$)). In the group of «legally responsible» individuals reliably dominated the persons with selfish ($p < 0,001$), aggressive ($p < 0,002$), selfish and violent ($p < 0,02$) motivation. In 62.2 % (11 cases) «diminished responsibility» persons had residual-organic brain damage with emotional and volitional disorders, combined with distorted sexual desire; in 27.8 % (5 cases) were diagnosed with personality disorder (psychopathy) with distorted sexual desire. 10 % (2 cases) of patients had mild mental retardation with emotional and volitional disorders, which combined with the distorted sexual desire.

Conclusions. The above socio-demographic and clinical features identified in this research can be used to determine the criteria of «diminished responsibility» in the forensic psychiatric examination of the perpetrators of sexual crimes.

Keywords: forensic psychiatric examination, «responsibility – diminished responsibility» – «insanity», sexual crimes, sexual desire disorder.